

AZ ISKOLAI HAGYOMÁNYOK, ÜNNEPSÉGEK MEGÚJÍTÁSA I.

A modul szerzője:
Simon Gabriella

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

12. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja – fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök – mellékletek		
			Diák	Pedagógus	
I. Ráhangolás, a feldolgozás előkészítése					
I. a) A projekt témájának kiválasztása					
A	A tanulók csoportos munkában (P1) kiválasztják, hogy mely ismétlődő iskolai program megújításával kívánnak foglalkozni. Ha a tanulóknak az emlékek felidézésére is szüksége van, a tanár az iskola Pedagógiai programjából is felsorolhatja az aktuális, megfelelő eseményeket. 20perc	Személyes ismeretek felidézése Rendszerezés Kommunikáció Együttműködés Érvelés	Egyéni, páros és csoportmunka Frontális munka	„Post-it” ragasztós hátú lapok, írószerek	P1 (Projektmódszer-háttérolvasmány) Ragasztógyurma, csomagolópapír P2 (A kiválasztás) P3 (Az iskola pedagógiai programja)
I. b) A javaslatok megvitatása					
A	A tanár megnevezi a csomagolópapírra felkerült, és három legtöbb szavazatot kapott iskolai rendezvényt. A tanulók három csoportot alkotnak aszerint, hogy melyik rendezvény megújítását tartanák legszükségesebbnek. Érvelésüket kidolgozzák, egy választott jegyző segítségével rögzítik, és egy választott szószóló megosztja a csoport gondolatait az osztállyal. 10 perc	Kommunikáció Érvelés Együttműködés	Csoportmunka – megbeszélés	Papírlapok, írószerek	

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja – fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök – mellékletek	
				Diák	Pedagógus
B	A téma kiválasztása Az osztály titkos szavazással dönt a megújítandó rendezvényről. 5 perc	Döntésképesség	Egyéni munka	Papírlapok, írószerek	
C	A téma kiválasztása Az osztály nyílt szavazással dönt a megújítandó rendezvényről. 5 perc	Döntésképesség	Egyéni munka	Papírlapok, írószerek	
I. c) A projekt célja: egy iskolai ünnepség vagy iskolai hagyomány megújítása					
A	A téma aktualitása. A témaválasztás eredményére alapozva, a tanár ismerteti a tervezett projekt időszerűségét, a projekt célját. Elmondja, hogy 12. évfolyamon miért lehet indokolt egy iskolai rendezvény megújításának igénye, és miért válhat közösségi feladattá egy esemény tartalommal való megtöltése. A cél lehet a hagyományok megőrzése, és új hagyományok teremtése. A tanulók kérdéseket tehetnek fel a projekt céljával kapcsolatban, pontosíthatják azt. Sikerkritériumok. A csoport meghatározza, mit tekintenek sikernek a projekt megvalósulását illetően. 20 perc	A projekt céljának meghatározása Motiváció A várható eredmények meghatározása	Frontális munka, megbeszélés Frontális munka, megbeszélés		P3 (A célkitűzés) P4 (Javasolt sikerkritériumok)

Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja – fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök – mellékletek	
			Diák	Pedagógus
II. Új tartalom feldolgozása				
II. a) Tervezési, szervezési feladatok				
A	A tanár elmondja, hogy a projekt célja és tárgya, valamint a sikerkritériumok meghatározása után a projekt megvalósítása milyen folyamat mentén haladhat. A folyamat kulcspontjaihoz rendeli hozzá a tevékenységeket szükségleteket időbeosztást és a személyi felelősöket. 10 perc	Együttműködés Rendszerszemlélet Realitásvizsgálat	Frontális osztálymunka	
II. b) Feladatok				
A	A projekt céljának ismeretében a munkafolyamatot tevékenységekre bontjuk. A csoportok a tevékenységek köré szerveződnek. A csoportok eszerint dolgozzák ki az általuk végzendő tevékenységek részfeladatait. 10 perc	Mások értékeinek figyelembevétele	Frontális osztálymunka	P5 (Lehetséges tevékenységek)

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja – fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök – melléletek	
				Diák	Pedagógus
II. c) Munkacsoportok, felelősök					
A	A megújítandó iskolai hagyomány, illetve ünnepség, valamint a tevékenységek ismeretében a diákok kialakítják a munkacsoportokat, amelyek konkrét tevékenységek köré szerveződnek. Célszerű a csoportok számára olyan feladatokat választani, melyeket szívesen vállalnak, és meg is tudnak oldani. A csoportok csoportfelelőst választanak, akik az elvégzendő tevékenységeket összefogják. 10 perc	Tervezés Együttműködés Választás Döntéshozatal Együttműködés	Frontális osztálymunka Csoportmunka Csoportmunka		
II. d) Szükségletek felmérése					
A	A szervezési fázisban a következő tényezőket vizsgálják meg a diákok eszközigeny információk lehetséges partnerek anyagi feltételek infrastrukturális feltételek tárgyi feltételek személyi feltételek szervezeti feltételekkel kapcsolatban. 10 perc	Döntéshozatal Szükségletek felmérése Együttműködés	Csoportmunka		P6 (A fontosabb kérdések)

Tevékenységek – időmegjelöléssel		A tevékenység célja – fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök – mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II. e) Időterv					
A	A határidőket és a feladatok megosztását táblázatos formában rögzítik. (A szervezést egy iskolai ünnepély, illetve egy a hagyományokhoz kötődő rendezvény esetében érdemes hónapokkal az esemény előtt megkezdeni.) 10 perc	Tervezés Időbeosztás Együttműködés	Csoportmunka	D1 (Javasolt táblázat a projekt megvalósításához)	
III. Az új tartalom összefoglalása, ellenőrzés és értékelés					
III. a) A tervező munka a munkacsoportokban					
A	A munkacsoportok külön dolgoznak. Rögzítik a táblázat szerinti tevékenységüket, részfeladataikat, az ütemezést, felosztják egymás között a munkát. A részfeladatok szerinti tevékenységeket a csoportfelelősök fogják össze. A csoportfelelősök szem előtt tartják a sikerkritériumokat is. 20 perc	Tervezés, döntéshozatal, együttműködés	Csoportmunka	D2 (Javasolt táblázat az egyes csoportok munkatervéhez)	
III. b) A munkacsoportok terveiket ismertetik					
A	A munkacsoportok vezetői a csoportok terveit az osztály előtt ismertetik. Az A osztály tagjai kérdéseket tehetnek fel a tervekkel kapcsolatban, javaslatot tehetnek. A vezetők a javaslatok ismeretében véglegesítik munkaterveiket, és a tanárral együtt készítik majd el a projekt teljes tervét. 10 perc	Szóbeli kifejezés, kommunikáció, felelősségvállalás	Frontális osztálymunka		

TANÁRI MELLÉKLETEK

P1 A PROJEKTMÓDSZER

A tanulók érdeklődésére, a tanárok és diákok közös tevékenységére építő módszer, amely a megismerési folyamatot projektek sorozataként szervezi meg. A projektek olyan komplex feladatok, amelyeknek a központjában egy gyakorlati természetű probléma áll. A témát a tanulók széles körű, történeti, technikai, gazdasági összefüggésekben dolgozzák fel, így a hagyományos iskolai tantárgyi rendszer fellazítását igényli a módszer alkalmazása.

Kilpatrick a projektmódszer lényeges elveiként említi azt, hogy a tanuláshoz a célszerű tevékenységekre, problémamegoldásra a tanulók szükségleteire és érdeklődésére kell épülnie. A gyermektanulmányozás elveivel összecsengően a teljes személyiség formálását, a tantervnek a társadalmi valósággal való kapcsolatát és az iskolán belüli rugalmasságot tartotta fontosnak.

A módszer alkalmazása során négyféle projekt kidolgozására kerülhet sor:

- gyakorlati feladat, mint például egy hasznos tárgy megtervezése és kivitelezése;
- egy esztétikai élmény átélése (cikk megírása, színi előadás megtartása);
- egy probléma megoldása;
- valamilyen tevékenység, tudás elsajátítása.

A projektmódszer alkalmazásainak lépései:

- a célok téma kiválasztása, megfogalmazása (egy eredeti és kreatív projekt kiválasztása, miközben sok ötletet megvitatnak és elvetnek a gyerekek) magában is kreatív feladat;
- a tervezés (feladatok, felelősök, helyszínek, munkaformák);
- kivitelezés (az eredményes megvalósítás érdekében a gyerekek önálló kutatást is végezhetnek, de a pedagógust is kérhetik, ismertesse meg őket a szükséges ismeretekkel);
- zárás, értékelés. (A zárás és értékelés magában foglalja a projekt bemutatását egy színdarab, rádiójáték, videofelvétel vagy kiállításon közszemlére bocsátott makett, modell, diagram stb. formában, valamint a bemutatott produktumok értékelését. Az értékelés kritériumait előre közölni kell a tanulókkal. Pl.: egy rádiójátéknál 10%-ot adhatunk az eredetiségért, 40%-ot a szöveggönyv minőségéért, beleértve annak nyelvtani és helyesírási színvonalát, 40%-ot a bemutatásért és 10%-ot az együttes munka minőségéért.)

Előnyök és hátrányok

A projektmódszernek megkülönböztető jegye az a nagyfokú szabadság, amelyet a tanuló számára biztosít a célok kiválasztásától, a tervezéstől a feladat végrehajtásának módjaitól egészen az elkészült produktum és tevékenység értékeléséig. A módszer lényegként kell említenünk azt a sajátosságot is, hogy a tanulást, azaz az ismeretek, jártasságok, szokások stb. elsajátítását indirekt módon kívánja biztosítani. A cél sohasem a tanulás, hanem valamilyen konkrét cél, produktum, s a tanulás ehhez képest mindig eszközi jellegű, mintegy mellékterméke a produktum elérésére irányuló tevékenységnek. A projektmódszer nagyfokú tanulói önállóságot tesz lehetővé, módot ad az ismeretek integrálására, az iskolán kívüli világ megismerésére, kapcsolatok kialakítására, a demokratikus közélethez szükséges készségek elsajátítására.

Megvalósítása azonban nehézségekbe ütközik: igényli a tantervi keretek megbontását, nehezíti az ismeretek elméleti rendszerének kialakítását, nehezen illeszthető a szokásos szervezeti formák és keretek közé, újfajta tanár-diák viszonyt feltételez.

Mindezen erények és hátrányok alapján megállapíthatjuk, hogy a projektmódszer széles körű, gyakorlati alkalmazása az iskolai gyakorlatban nem várható, esetenkénti felhasználásáról azonban nem volna szabad lemondanunk.

Forrás: Falus Iván: *Didaktika* c. jegyzete alapján
Tankönyvkiadó, 1989.

P2 A TÉMA KIVÁLASZTÁSA

A tanulók körben ülnek, mindegyikük kap két-két színes „post-it” ragasztós hátú papírlapot, és felírja rá annak az iskolai ünnepélynek, vagy az iskola hagyományai szerint megtartott eseménynek a nevét, amelyet szívesen megújítana, másképp tartana meg.

A tanulók négyesével összeülnek, és megosztják egymással javaslataikat. Az esetleges egyező javaslatokat kiválasztják.

Egy-egy nyolcas csoport összeül, és kiválasztja a legtöbb szavazatot kapott rendezvényt. Addig folytatják a csoportba rendeződést, míg az osztályban csak két csoport marad.

A két csoport egy-egy választott képviselője csomagolópapírra ragasztja a legtöbbször javasolt rendezvénytől indulva a felsorolt iskolai eseményeket.

P3 AZ ISKOLA PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Elősegítheti a témaválasztást, ha az iskola pedagógiai programjából kivonatoljuk a tanév során megtartott ünnepélyek, megemlékezések, rendezvények neveit, időpontját.

P4 A CÉLKITŰZÉS

„A projekt sajátossága, hogy mindig kettős célmeghatározásban kell gondolkodnunk. A külső cél a produktum, melyet a tevékenységgel létre akarunk hozni: a közönségnek szóló bemutató, a kiállítás stb. A projekt csak akkor működik, ha ezt a külső célt komolyan veszik a résztvevők, és valóban el akarják érni, sőt magas színvonalon akarják megvalósítani. Nem beszélhetünk azonban pedagógiai projektről, ha nem gondoltuk végig a tanulási célokat is. A március 15-i ünnepség megszervezése tekinthető pedagógiai projektnak, de csak akkor, ha meg tudjuk határozni, hogy milyen tanulási célokat akarunk elérni vele – pl. történelemmel, irodalommal, kommunikációval, drámával kapcsolatban –, és a folyamatot úgy tervezzük meg, hogy valóban esélyt is adunk e célok megvalósulására.”

Forrás: Knausz Imre: *A tanítás mestersége*

P5 JAVASOLT SIKERKRITÉRIUMOK

Az osztály 80%-a részt vett a munkában

A határidőket sikerült tartani;

A feladatot vállalók végig segítettek;

A felelősök kezükben tudták tartani az irányítást;

A műsor zökkenőmentesen lezajlott;

Pozitív visszajelzések érkeztek a műsorral kapcsolatban;

Igény a hagyomány, ünnepség jövőbeni hasonló megünneplésére.

Igény a hagyományok, ünnepségek további megújítására

P6 LEHETSÉGES TEVÉKENYSÉGEK

Közvélemény-kutatás az iskolában: az adott ünnepséggel, hagyománnyal kapcsolatban milyenek a visszajelzések, mit változtatnának meg a tanulók? A diákönkormányzat esetleges véleményeztetése;

Irodalmi anyag felkutatása, összeállítása;

A szövegek könyv – tevékenységek összeállítása – forgatókönyv;

Szereplők (kiválasztás, olvasópróbák, próbák rendje);

A rendezés;

Zene-, hang- és fényeffektusok kiválasztása;

Ruhák, jelmezek;

Világítás;

Berendezés, díszlet, kellékek;

Az infrastruktúra biztosítása (terem, székek, berendezés, pénz, vásárlások);

Sajtó (plakátok, szórólapok, hangos hirdetések)

P7 A LEGFONTOSABB KÉRDÉSEK

Eszközigény

Információáramlás (diákok, pedagógusok, az iskola éves programjába illeszkedés)

Lehetséges partnerek

Anyagi feltételek

Tárgyi feltételek

Személyi feltételek

Szervezeti feltételek (pl. tanórán kívüli tevékenységek, tanórai tevékenységek megszervezése, felügyelete, óracserék stb.)

